

Kompletteringsfrågor vid tillståndsprovning av biogasverksamheter enligt 9 kap. miljöbalken

2024-12-02

Förord

Länsstyrelsen Skåne arbetar kontinuerligt med och strävar efter att förbättra prövningsprocessen för tillståndspliktiga verksamheter. Erfarenhetsmässigt är det framför allt tiden från det ansökan kommer in tills den bedöms som komplett som är omfattande. Antalet kompletteringsfrågor och kompletteringsomgångar som behövs har stor betydelse för hur snabbt sökanden kan få ett beslut i ärendet.

För att om möjligt ytterligare korta ner handläggningstiden har vi tagit fram en sammanställning av kompletteringsfrågor som förekommit i prövningsärendena för biogasverksamheter. Frågorna är hämtade både från gårdsanläggningar och stora samrötningsanläggningar varför detaljeringsgraden varierar. Alla frågor är inte heller aktuella för samtliga typer av biogasverksamheter, utan ska endast ses som en vägledning för att få ansökan så komplett som möjligt innan den lämnas in till Miljöprövningsdelegationen.

Detaljplan

Verksamheter som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor kallas Seveso-verksamheter. För dessa verksamheter krävs detaljplan enligt 4 kap. 2 § 4 p. plan och bygglagen (2010:900) (PBL). Bolaget behöver då genomgå detaljplaneprocess parallellt med miljöprövningsprocessen. Ibland kan det räcka med att detaljplanen ändras. Det är kommunen som avgör om man vill inleda ett detaljplanarbete då det är en kommunal angelägenhet att planlägga. De underlag som tas fram till miljökonsekvensbeskrivningen kan användas i båda processerna om de är tillräckligt omfattande, exempelvis naturvärdesinventeringar och bullerutredningar. Även vissa fältundersökningar skulle kunna kombineras, såsom miljötekniska markundersökningar.

Av 2 kap. 6 § miljöbalken framgår av tredje stycket att ett tillstånd eller en dispens inte får ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen men att små avvikelser får göras om syftet med planen eller bestämmelsen inte motverkas. Det innebär att även om det finns en detaljplan behöver denna vara utformad så att biogasanläggningen inte strider mot den. Vidare behöver även eventuella omkringliggande detaljplaner ingå i bolagets genomgång av miljöpåverkan eftersom verksamheten kan komma att ha en påverkan på ett större område än planerat verksamhetsområde.

Det kan finnas fördelar med att låta kommunens planhandläggare vara med på samråd inför ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet

enligt 9 kap. miljöbalken. Detta för att de ska få en bättre insyn i tillståndsprövningsprocessen.

Nedan följer kompletteringsfrågor som är kopplade till detaljplanen.

1. Redogör för detaljplan och översiktsplan samt hur verksamheten förhåller sig till dessa.
2. Redogör för eventuella andra detaljplaner som ligger i anslutning till verksamheten samt om verksamheten riskerar att motverka planernas syfte.
3. Redovisa tidsplan för hur detaljplanen ska uppdateras/beslutas.

Kommentar: Behövs det upprättas en ny detaljplan eller om ändringar behövs göras i befintlig detaljplan behöver detta framgå i ansökningshandlingarna. En detaljplan är en förutsättning för uppfyllandet av 2 kap. 6 § miljöbalken och utgör en tillåtlighetsfråga. Då miljöprövningen och detaljplaneprocessen ofta sker parallellt behövs en redogörelse för tidsplanen för detaljplanen eftersom detaljplanen är en förutsättning för en biogasverksamhet som utgör en Sevesoverksamhet.

Luktolägenheter

Både substrat och rötrest från biogasprocessen ger upphov till lukt. Det är därför viktigt att bolagen ser över sina luktutsläpp. Det finns BAT-slutsatser för lukt vid avfallsbehandling (BAT-WT) som man bör titta på och som ska kunna uppfyllas om anläggningen är en industriutsläppsverksamhet (IED-verksamhet).

Nedan följer kompletteringsfrågor som är kopplade till luktolägenheter.

4. Redovisa en luktutredning med en luktmodellering baserat på worst case (med planerade respektive föreslagna skyddsåtgärder). Luktutsläppen ska anges i enheten ou_E/Nm^3 alternativt le/m^3 . Redovisa bland annat:
  - a. samtliga delar där lukt kan uppstå i verksamheten.
  - b. beräkning av luktutsläpp från mottagningshallen. Sökanden ska redovisa antal transporter som beräknas behöva köra in i och ut ur mottagningshallen per dag, hur ofta portar eller dörrar öppnas och hur länge de är öppna vid respektive tillfälle.
  - c. separering av rötrest om det är aktuellt.

Kommentar: En luftutredning behövs för att säkerställa att verksamheten inte ger upphov till luktolägenheter till omgivningen. Omfattningen kan dock variera beroende på om ansökan omfattar en gårdsanläggning eller samrötningsanläggning. Utredningen ska utgå från den maximala mängden substrat som kan komma att lagras momentant inomhus respektive utomhus.

Planerar bolaget att ta emot fria mängder av olika substrat kan de olika substraten påverka lukten från verksamheten och en alternativ luktrutredning kan komma att krävas för att redogöra för det mest luktande alternativet.

5. Redogör, baserat på luktutredningen, vilka närboende och verksamheter som kan drabbas av störande lukt eller olägenheter från lukt.
6. Redovisa vilka skyddsåtgärder som utretts för att minska verksamhetens utsläpp till luft. Samt varför de skyddsåtgärder som inte vidtagits har avfärdats. Redovisa bland annat:
  - a. vilka alternativa utformningar som har utretts i syfte att förhindra luktolägenheter och begränsa utsläpp till luft.
  - b. vilken typ av substrat som avses hanteras öppet och/eller under tak i plansilos och vilken typ av substrat som kommer pumpas in i ett slutet system.
  - c. hur bolaget arbetar med risker för ökad lukt från långvarig lagring av substrat.
  - d. avstannandet av rötningsprocessen och hur rötgaser från rötresten efter uttag från efterrötkammaren omhändertas.
  - e. verksamhetens hantering och lagring av rötrest samt de skyddsåtgärder som utretts för att minska luktutsläppen från denna del av verksamheten.
  - f. omhändertagandet av vatten som kan ge upphov till lukt, såsom förorenat dagvatten som varit i kontakt med substrat och liknande samt hantering av tvätt- och processvatten.

Kommentar: Även om skyddsåtgärder avfärdats är det bra att utredda alternativ framgår i miljökonsekvensbeskrivningen. Både alternativ för bästa möjliga teknik och bästa tillgängliga teknik ska behandlas. För att minimera luktpåverkan bör slutna system med avledning av luft till reningsanläggning övervägas.

7. Redovisa vilken reningseffekt de redovisade luktreducerings-teknikerna förväntas uppnå samt kostnad för att installera och

använda respektive teknik. Redovisa en jämförelse med annan tillgänglig teknik för luktreduktion vid biogasanläggningar.

Risk och säkerhet

Biogasverksamheter är kopplat till en del risker, särskilt om det sker tillverkning av komprimerad eller flytande gas. Även en del ämnen som hanteras inom biogasverksamheten, exempelvis ammoniak och järnklorid, kan behöva extra skyddsåtgärder eftersom de medför utökade risker.

Biogasverksamheter omfattas vanligen av lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som ställer krav på verksamheten. Tillstånd till brandfarlig vara söks hos räddningstjänsten i aktuell kommun.

Verksamheten kan även utgöra en Sevesoverksamhet och omfattas av förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ("Sevesoförordningen"). Seveso samprövas med tillståndet för miljöfarlig verksamhet. I Seveso-lagstiftningen finns två olika nivåer med olika krav på skyddsåtgärder, den lägre kravnivån och den högre kravnivån.

Viktigt att tänka på är att det finns särskilda bestämmelser i PBL kopplade till Sevesolagstiftningen, se delen Detaljplan ovan.

Nedan följer kompletteringsfrågor som är kopplade till risk och säkerhet.

8. Redovisa en ritning över anläggningen där följande är inkluderat:
  - a. Samtliga anläggningsdelar.
  - b. Utsläppspunkter till luft och vatten, gärna angivna med koordinater.
  - c. Förvaringsplats för råvaror, kemikalier samt farligt avfall.
9. Redovisa en riskutredning med system- och omgivningsbeskrivning, olycksscenarier, beskrivning av konsekvenser med redovisning av utbredning samt rekommendationer och åtaganden utifrån riskutredningens resultat. Riskbedömningen ska baseras på ansökt maximal produktion.

Kommentar: Ofta blandar man in acceptanskriterier vid en riskutredning istället för att titta på scenarier och konsekvenser som kan uppstå, vilka skadekriterier som används samt vilka skadeförebyggande åtgärder som är rimliga. Att bara titta på acceptanskriterier gör att ansökan riskerar att avfärda både rimliga och kostnadseffektiva åtgärder till följd av låg sannolikhet.

10. Identifiera och beskriv alternativa processer för att generera kyla för bolagets behov, samt redovisa kostnadsberäkningar för att installera dessa. Förtydliga särskilt vilka alternativa köldmedium (bästa möjliga teknik) som är tillämpliga för verksamheten och tekniska förutsättningarna att installera annat köldmedium. I det fall ammoniak kommer att användas behöver bolaget redovisa en riskutredning för ammoniakhanteringen inom verksamheten. Utredningen bör minst omfatta system- och omgivningsbeskrivning, olycksscenarier, den största mängd ammoniak som kan släppas ut vid en olycka, beskrivning av konsekvenser med redovisning av utbredning av AEGL-2- och AEGL-3-halter på karta samt rekommendationer och åtaganden utifrån riskutredningens resultat. Redovisningen bör utgå från relevanta väderförhållanden på platsen och innehålla spridningsberäkningar vid minst två olika stabilitetsklasser (till exempel D och F) samt två olika vindstyrkor (till exempel 5 m/s och 2 m/s).

Kommentar: Länsstyrelsen har tagit fram en vägledning om ammoniak som finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.230ac32718b380b547c22ed3/1698136550557/Kylanl%C3%A4ggningar%20med%20ammoniak%20-%20v%C3%A4gledning%20f%C3%B6r%20verksamhetsut%C3%B6vare.pdf>

11. Komplettera riskutredningen med de olyckshändelser/scenarier som kan uppkomma om det planeras att genomföras förvätskning, lagring och transport av flytande koldioxid. Bolaget behöver redovisa sin värdering av riskerna, behov av risk-reducerande åtgärder och om hantering av flytande koldioxid medför att säkerhetsrapporten behöver uppdateras.
12. Redogör för var de anläggningsdelar som bedöms ge upphov till störst risk för påverkan på människors hälsa och miljön kommer att placeras inom verksamhetsområdet, med angivande av lämpliga och faktiska avstånd från andra anläggningsdelar, bostäder och eventuella riksintressen. Speciellt fokus ska sättas på LBG, rågas, diesel samt eventuellt andra brandfarliga varor, den flytande koldioxiden och utsläppspunkten från reningen av processluft.

Kommentar: Ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen måste ge tillräcklig information så att det går att bedöma alla de konsekvenser som den planerade verksamheten kan komma att ge upphov till vid olika alternativutformningar. Vid etableringar i

områden med motstående intressen är detta särskilt viktigt. Vanligtvis behövs tydlig information om de anläggningsdelar som kan ge upphov till störningar och risk för tredje man samt var de kommer att placeras inom verksamhetsområdet.

13. Redovisa vilka alternativa utformningar av anläggningen som har övervägts. Presentera kostnaden för de olika alternativen.
14. Redovisa vilka branschstandarder och -normer som kommer att följas samt vad dessa innebär.
15. Redovisa ställningstaganden gällande vilka skyddsavstånd som är tillräckliga och redogör för eventuella åtgärder med anledning av verksamhetens närhet till skyddsobjekt (exempelvis närboende och skyddade områden). Redovisa grunderna för slutsatserna, oavsett om skyddsavstånden bedöms vara tillräckliga eller inte.

Brand- och släckvatten

Nedan följer kompletteringsfrågor som är kopplade till brand- och släckvatten.

16. Redovisa en släckvattenutredning. Av utredningen ska framgå hur mycket släckvatten som kan uppkomma vid olika brandscenarier samt möjlighet att samla upp och omhänderta släckvattnet. Redogör för avstängningsmöjligheter samt om invallningen är tät.
17. Redogör för bolagets åtaganden utifrån förslagen i släckvattenutredningen.
18. Redogör för om det finns invallning av brandfarliga varor för att hantera både själva varan och släckvattnet vid en eventuell brand.
19. Redovisa i ansökan vilken brandvattentillgång som finns på anläggningen samt övrig beredskap. Ska brandpostnätet användas ska det framgå vilken kapacitet som finns på brandpostnätet.

Länsstyrelserna

www.lansstyrelsen.se